

Barne-, likestillings-
og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår ref: 2014/1255   Deres ref:
Vår dato: 27.03.2015   Deres dato: 02.12.2014

Hørings svar - NOU 2014: 8 Tolking i offentlig sektor - et spørsmål om rettssikkerhet og likeverd

Vi viser til høringsbrev fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet av 02.12.2014 der det framgår at Vox er en av høringsinstansene til Tolkeutvalgets forslag til en samordnet, kvalitetssikret og effektiv organisering av tolkning i offentlig sektor.

Generelle merknader

Vox stiller seg bak utvalgets hovedkonklusjoner om at underforbruk og manglende kvalitetskrav til tolker fører til at rettssikkerhet og likeverd kan trues og undergraves. Tolkefeltet kan fremstå noe uoversiktlig, noe de 77 forslagene til tiltak blant annet kan indikere. Vi savner en koordinerende enhet, og Vox foreslår at det vurderes å etablere et nasjonalt tolkesenter for å koordinere feltet og følge opp Tolkeutvalgets intensjoner. Et slikt tolkesenter kan for eksempel ha ansvar for

- Nasjonalt tolkeregister
- regulering og profesjonalisering av tolketjenester
- styrking av tolkeutdanningen
- utvikling av bestillerløsninger for tolketjenester
- utvikling og kompetanse innen skjermtolking
- tolkning for døve
- tilsyn med tolker og deres kvalifikasjoner

Vox savner et punkt om tolkning for døve, og foreslår at dette området tas inn i ansvarsområdet dersom det opprettes et nasjonalt tolkesenter. Se også omtale om tolking for døve helt til slutt i hørings svaret. Vi foreslår at ansvaret for informasjon knyttet til akutte krisesituasjoner ikke blir lagt til det foreslåtte senteret, men at senteret i slike situasjoner bør samarbeide med Direktoratet for sikkerhet og beredskap, se senere i hørings svaret (tiltak 65 – 70).

Merknader til de enkelte forslag til tiltak fra utvalget

Blant de 77 tiltakene som er foreslått av utvalget vil Vox i det følgende kommentere tiltakene: 1 – 4, 21-26, 42-44, 47-48, 55-59, 65-70 og 71-72.

Tiltak for å regulere og profesjonalisere tolketjenester (tiltak 1-4)

Vox støtter utsagnet om at kommunikasjon via tolk må være en naturlig del av driften i alle offentlige etater og at utgiften må synliggjøres i budsjettene.

Postadresse

Postboks 236 Sentrum
0103 Oslo
Telefon 23 38 13 00

Besøksadresse

Karl Johans gate 7, Oslo
Rådhusgaten 2, Bergen

Internett: www.vox.no

E-post: postmottak@vox.no

Org.nr.: 974 788 985

Kontonr.: 8276 01 00389

Saksbehandler

Lars Tveiten
seniorrådgiver

Vox er også enig i at det bør være en plikt for offentlig sektor å bruke kvalifisert tolk. Dette både ut fra et rettssikkerhetsperspektiv, men også som et ledd i å rekruttere kvalifiserte tolker og for å bidra til en utvikling av mer profesjonelle tolketjenester.

I opptrappingsplanen som er foreslått for 2015-2018, fremheves det at utvalget går inn for at hver sektor har en tolkepool. På denne måten kan særlig utfordringer innenfor den enkelte sektor ivaretas.

Vox vil peke på kommunenes ansvar for norskopplæringen som et sentralt integreringstiltak og hvor det behov for å bruke tolk i ulike situasjoner. Svært ofte er det behov for tolkehjelp av kortere varighet og det kan derfor være vanskelig å konkurrere om etterspurte tolker. I den forbindelse framhever vi forslaget til økt bruk av telefon/skjermtolkning som en god mulighet for en tilgjengelig og smidig tjeneste. Vox støtter forslaget om at BLD skal være ansvarlig myndighet.

Styrke tolkeutdanningen og utdanning av flere tolker (tiltak 21-26), Nasjonalt tolkeregister (tiltak 42-44) og Etablering av et nasjonalt utviklings- og kompetansesenter for skjermtolkning (tiltak 55-59)

Vox støtter tiltakene for å øke kapasiteten, heve utdanningsnivået og gi tilbud om utdanning på flere språk. Vox mener videre at tiltakene knyttet til utvikling av skjerm- og fjerntolkning som et eget fagområde bør sees i sammenheng med den faglige utviklingen av tolkeutdanningen, slik at det ikke blir utviklet to tolketjenester i Norge. Det bør etableres et nasjonalt tolkesenter, hvor skjermtolkning er en avdeling, se under Generelle merknader. Tiltakene 42-44 som tar for seg Nasjonalt tolkeregister bør også ses i sammenheng slik at kompetanse i skjermtolkning bør føres opp i Nasjonalt Tolkeregister og på ID-kort.

Utvikle bestillerløsning for tolketjenester (tiltak 47-48)

Vox støtter forslagene om å utvikle egnede løsninger for bestilling av tolketjenester for både sjeldne og mindre sjeldne språk. Vox mener også dette bør ses i sammenheng med tiltak 56, samt vårt forslag om etablering av et nasjonalt tolkesenter.

Strategier for hvordan myndighetene skal nå ut til den delen av befolkningen som ikke forstår norsk i alle beredskapsplaner (tiltak 65-70)

Vi mener det er forskjell på akutte krisesituasjoner og ren informasjon fra myndighetene om ulike ordninger og lover. Slik nettstedet Kriseinfo.no er utformet i dag, er det vanskelig å se at dette kan være nyttig og nødvendig informasjon i akutte krisesituasjoner for befolkningen som helhet. Derfor mener Vox at begrepet «krise» bør forbeholdes akutte situasjoner og at begrepet også blir definert og begrenset.

Det er Direktoratet for sikkerhet og beredskap som har ansvar i akutte situasjoner som berører hele befolkningen. Vi mener derfor det er viktig at det er denne etaten som også har ansvar for den del av befolkningen som ikke har gode norskkunnskaper.

Dersom det blir etablert et nasjonalt tolkesenter vil en av oppgavene kunne være å bistå direktoratet med informasjon på flere språk. Et nasjonalt senter vil også kunne bistå med å utarbeide standardisert informasjon på flere språk, jf. tiltak 70.

Etablere et tilsynsorgan for å forsterke tilsynet med tolker og deres kvalifikasjoner (tiltak 71-72)

Vox støtter Tolkeutvalgets forslag om å etablere et eget tilsynsorgan, og mener også dette bør ses i sammenheng med tiltak 56, samt vårt forslag om etablering av et nasjonalt tolkesenter som også kan ha tilsynsmyndighet.

Om tolkning for døve

I tolkeutvalgets mandat inngår ikke tolkning for døve og sterkt tunghørte. Siden det blant utenlandske statsborgere som er omfattet av introduksjons lovens bestemmelser også er en gruppe døve og hørselshemmede personer, mener Vox det er riktig å løfte fram de behov denne gruppen måtte ha for tolkning og språklig tilrettelegging. Det er særlig viktig når perspektivet rettsikkerhet og likeverd skal tillegges vekt. Gruppen er liten, men møter ekstra utfordringer fordi de må forholde seg til to språk, norsk og norsk tegnspråk. De har en dobbelt læringsbyrde.

Tegnspråk er ikke et internasjonalt språk. Døve og sterkt tunghørte voksne som skal delta i norskopplæring og samfunnskunnskap, vil måtte lære seg både norsk og norsk tegnspråk for å kunne ta del i norsk samfunnsliv.

Denne gruppen faller mellom flere stoler, og det er vanskelig å fange oppmerksomheten når man tilhører en minoritet blant minoritetene. Vox foreslår at tolkning for døve kunne legges inn under ansvarsområdet til et nasjonalt tolkesenter, dersom det blir opprettet.

Med vennlig hilsen

Gina Lund
direktør

Bjørg Ilebekk
avdelingsdirektør

